

Az E. K. Tanács évi jelentése a f. évi jun. havában tartott E. Főtanácshoz.*).

Midőn az E. K. Tanács egy évi sáfárkodásáról a Mlgs E. Főtanácsnak beszámolni szerencsés, szomorú kötelességének ismeri a Mlgs E. Főtanács becses tudomására hozni azt a nagy veszteséget, mely kedves emlékü püspökünk néhai Kriza János afia halálában hitfelekezetünk kiseded sergét érte.

E veszteségre az E. K. Tanács, törvényes szokásainkhoz képest, a püspöki teendők intézésével az E. Főtanács további határozatáig felhívta egyházi főjegyző Pap Mózes afiát, a főjegyzői teendők intézésével pedig Derzsi József kolozsvári egyik pap és tanár afiát, mely intézkedésről értesítette egyfelől egyházi hatóságainkat, másfelől hazánk kormányát.

Néhai kedves emlékü püspökünk érdemeinek, valamint veszteségünk nagyságának érzetében az E. K. Tanács kedves halottunkat egyházközségünk halottjának tekintette, tisztességes temetési költségeit a közpénztárból fedezte, azon hitben és meggyőződésben, miszerint a Mlgs E. Főtanács is meg fog nyugodni azon, hogy az E. K. Tanács egész hitközségünk nevében sietett egyfelől néhai püspökünk érdemeiért a kegyelet és tisztelet adóját ennyiben megvinni, másfelől a mindent veszített család irányában a szives jóindulatnak és részvétnek ezt a bizonyítványát kimutatni.

Fájdalommal jelenti az E. K. Tanács néhai igazgató tanár Marosi Gergely kedves emlékü afiának halálát. Az elhunytban egyházközségünk egy oly munkást veszített el, ki húsz évre terjedt közpályáján mindazokon a részeken, melyekre hitközségünk

*) A múlt évben tartott egyh. főtanács meghatározván, hogy az egyh. képr. tanács jövőre évi működéséről egy átnézeti jelentést terjeszzen a főtanács eleibe, a miből azok is, a kik a jegyzőkönyvek átnézésére kellő idővel nem rendelkeznek, tájékozhatják magokat a nevezetesebb mozzanatokról: így készült ez évi jelentés, mely mint ilyen, egyházunkban az első s közlésére maga az egyh. főtanács kérte fel a szerkesztőséget

érdekei bármikor és bármerre szólították, az önmegtagadás határáig érő buzgalommal, lelkiismeretesen, értelmesen és becsülettel munkálkodott utolsó lehelletéig.

Fájdalommal jelentjük a halálát egyházi tanácsos Kozma László néhai kedves emlékü afiának, ki negyed század óta közügyünk minden mozzanataiban munkásságával és áldozataival legkészségesebben résztvett. Elvesztettük sorainkból halálozás útján Kovács Ferencz és Bozsza Ferencz e. tanácsos kedves atyánkfiait.

A püspöki hivatalhoz f. évi április 1-ső napjától kezdődőleg 54, nagyobbára egyházi személyeket illető beadvány érkezett, melyek közül csak öt van további hivatalos tárgyalás alatt, a többiek véglegesen elintéztettek.

Belső embereink között ez év folytatában csak az a csekély változás történt, hogy egy ideiglenesen alkalmazott tanító afia véglegesen alkalmaztatott. Karácsonfalvi ekklezsiánkban a mesteri állomás bétöltése iránt most folynak a tárgyalások.

Boldogaszszonyfalvi mindkét belső emberünk iránt a köri közgyűlésen oly panaszok merülvén fel, melyek ellenök a közkereset megindítását indokolták; az apapiszék által lejártatott kereset és annak nyomán hozott ítélet alapján az E. K. Tanács említett afiait hivatalaiból ideiglenesen felfüggesztette azon fenhagyással, hogy ha az 1876-ik évi Szent György napig alkalmazhatóságuk iránt életökkel kellő biztosítást nyújtanak, belső emberekül alkalmaztatni fognak adandó alkalommal.

A közigazgatás a szokott módon folyt. A közelebbi főtanács óta 30 ülésben 356 közigazgatási és tanügyi tárgyat intézett el az E. K. Tanács, többet természetök szerint a Mlgs E. Főtanács eleibe terjesztett, miként a beadott tárgysorozat mutatja. Fordulván elé oly esetek, hogy hazánk határain kívüli, nevezetesen osztrák birodalmi alattvalók vallásunkra tértek, s ilyenek válópert is indítottak, E. Főpapiszékünk illetékességére nézve a Főpapiszék és az E. K. Tanácsnak kebelében is kételyek merültek fel, ezért az E. K. Tanács egy feliratban felkérte vallás és közoktatási miniszteriumunkat, hogy mivel hazánkban azon egyes hitfeleink, kik nem laknak valamelyik egyházi körünkben, vagy valamelyikhez közel, azokat úgy tekintjük, mint kolozsvári ekklezsiánkba kebeleztet tagokat, engedje meg s illetőleg az osztrák birodalmi cultusminiszterium útján is eszközölje ki, hogy azon osztrák alattvalók, kik vallásunkra térnek át, egyházilag egyházközségünk illetősége alá s a kolozsvári ekklezsiánk-

ba kebelezetteknek ismertessenek el, egyházközségünknek hazánkban lakó egyes tagjaival egyházilag egyenlő jogokban és kötelezettségekben részesülhessenek. Mult évi december 20-áról kelt ez iránti felterjesztésére még nem kapott választ az E. K. Tanács.

A magyar akadémia történelmi osztálya felhívta az E. K. Tanácsot, hogy néhai Kovács István afiának kéziratban levő következő munkáját: „Attilai hunok nevök feltünésétől birodalmuk elenyésztéig“, adja át a magyar akadémianak megismerés, esetleg kiadás végett. Az E. K. Tanács azon meggyőződésben, hogy az irt munka megismertetése és kiadása által a hazai tudományosságnak s jelesen hazánk történelmének hasznos szolgálatot teend, készséggel kiadta a kéziratot, lemásoltatván Jakab Elek atyánkfia közbejöttével; egyszersmind reményli, hogy a kiadás által azt könyvtárunk javára értékesítheti.

Angliai hitrokonaink f. évi május 20 án tartott közgyűlésökben egyszersmind az angol unitárius társulat megalakulásának ötven éves emlékűnnepét is ülték. Angliai hitrokonaink részéről azon óhajlás is fejeztetvén ki, hogy azon gyűlésen a magyar unitáriusok is képviselve legyenek; az E. K. Tanács azon erkölcsi kapocsnak az érzetében, mely minket angliai és amerikai hitrokonainkhoz fűz, s annak tudatában, hogy említett rokonaink irántunk az érdekeltségnek és hitrokoni vonzalomnak szép áldozatokban anynyi jelét mutatták és mutatják, kötelességének érzette teljes készséggel megfelelni a felhivatásra s Jakab Elek atánkfiát kinevezte hitközségünk részéről küldöttnek az említett ülésre, úti költségeit a közpénztárból előlegezván, egyszersmind e kiadásnak a pénztárnak leendő megtéríthetése tekintetéből aláírási ivet tett ki, melyet Brassai Sámuel afia ismeretes áldozatkészségéhez képest 50 frttal nyitott meg. Jelenleg Párisban időző Dr. Gyergyai Árpád is készséggel ajánkozott felhívásunkra, hogy a maga költségén az irt gyűlésen mint egyik küldöttünk megjelenik. Képviselőinknek küldötéséről jelentése a Mlgs E. Főtanács előtt fekszik.

Sajnálja az E. K. Tanács, hogy a tanügy állapotáról kimerítő jelentést nem tehet, mivel a Főtanácsnak előbb történt megtartása miatt a falusi iskoláinkban végrehajtott vizsgálatokról szóló jelentések még nem érkeztek bé, s a beérkezettek még nem lehetett megvizsgálni, felsőbb tanintézeteinkben pedig még később fognak megtartatni a vizsgák. A téli félév végével felsőbb tanintézeteinkben tartott vizsgálatokról szóló jelentésekből örömmel győződ-

hetni meg arról, hogy a tanítás mindenütt kellő módon foly; kereszturi középiskolánkhoz elemi osztálybeli tanítóul képezdét végzett egy növendéket alkalmazott az E. K. Tanács. A felérkezett jelentés szerint, ezen tanítónk nagyon szép eredménynyel működik; a képezdei növendékek alkalmazhatása iránt hozott e. főtanácsi határozat ez által is igazolva van.

Néhai Marosi Gergely halála után az általa tanított tantárgyak tanítását kereszturi tanár afiai az üresedésbe jött tanári fizetésben aránylagosan leendő részesülésért magokra vállalván, a tanítás rendje a maga rendjén folyt. Az igazgatói teendőknék az 1874. évi E. Főtanács 11. számú határozatával megállított módozat szerinti intézésével tanár László József afia bízott meg.

Püspök Kriza János néhai atyánkfia által tanított tantárgyak tanítását papnöveldeák tanárai díj nélkül vállalták magokra, nem levén a püspöknek tanári munkálkodásáért külön fizetés rendszerítve.

Az 1874 évi E. Főtanács 4. számú végzése szerint a Pristley tanári állomás helyettesítéseül és terhére ideiglenes tanárocul felkérte az E. K. Tanács Dr. Bartók István városi polgári iskolai és Benedek Áron tanítóképezdei tanár afiát, kik a számukra megállított tiszteletdíj csekély volta mellett is iskolánk és ügyünk iránti buzgalomból iskolánk javára készséggel vállalkoztak és tanítottak, s teljes reménynyel van az E. K. Tanács, hogy nevezett tanár afiai szives jó indulatjokat és hasznos segedelmöket ezutánra sem fogják megvonni kolozsvári iskolánktól.

Iskolánk kórodája mellé a mlgs E. Főtanácstól nyert felhatalmazása nyomán 50 frt. csekély tiszteletdíj mellett felkérte és megnyerte az E. Főtanács rendes orvosul Dr. Gálffy Endre afiát. Ez évben kórodánkban mondhatni folytonosan volt beteg tanulónk, az összesen 39 ápolt közül fájdalom egy el is halálozott, a kóroda ügyében s általában azon kívül is beteg tanulóink orvoslásában rendes orvos Gálffy Endre s vele Bartók István afiai a legkészségebb buzgalommal fáradoztak. A kórodai költségeket a tehetségesek sajátukból fedezvén, a vagyontalanabbakért a kóroda fentartására tett alapítványok kamataiból fedeztettek a kiadások; örömmel jelentheti az E. Főtanács, hogy meglevő alapítványaink kamataiból a kóroda költségeit, mindamellelt, hogy sok beteg tanulót kellett ápolnunk, nemcsak fedezhettük, hanem kevés felesleg is maradt.

Több ekkleziánk: Keresztur-, Sepsi Miklósvár-, de kiválóan Udvarhelykörben tett lépéseket arra, hogy iskoláját községivé nyilatkoztassa. Az E. K. Tanács a maga részéről sehol sem kezdeményezett ezen ügyben, az egyes esetekben oda szorítkozott, hogy 1870-ben 164 szám alatt kibocsátott s később a Mlgs. E. Főtanács által is helybenhagyott körrendeletében felállított elvek s intézkedések érvényre jussanak. Ohajtotta volna, hogy különösen nagyobb ekkleziánk a művelődés és tanulás szükségességéről meggyőződve, önerejőken kívántak volna gyermekeik taníttatásáról gondoskodni, azonban a megindult mozgalmat sehol sem akarta megakasztani, azon meggyőződésben, hogy azon ekkleziánk az illető községtől s különösen az államtól nyert segedelemmel iskoláik jobb karba állítását eszközölhetik.

Bölöni ekkleziánk ez évben erdeje egy részét értékesítvén, jelentékeny összeget vett és venni fog bé, s ez által módjában leendő egy nagyon szép iskolaházat építeni, a tanítók kellő számban leendő béállítását megalapítani, s biztosan remélhetjük, hogy bölöni népes ekkleziánk azon szép vagyonnal, melylyel bír, s a növelésnek és oktatásnak s ez által a művelődésnek lehető kifejlesztésével hazánk egyik legszebb, népesebb és mivelt vidékén unitárius hitünknek és hitfelekezeti életünknek egyik hatásos gyúpontja leendő.

Pénzügyi viszonyaink jelen állásáról a Mlgs. és Főtisztelendő E. Főtanács a jelen ülésre béterjesztett költségvetésből és ahoz mellékelt pénztári kimutatásból teljesen értesülhet.

Mult évi pénzügyi viszonyokat illetőleg a következőket siet az E. K. Tanács a Mlgs. E. Főtanács tudomására hozni:

1) Az 1874-ik évre volt pénztárnok Jakab Elek afia által készített és E. Főtanácsilag elfogadott költségvetés szerint

a bevétel volt volna	fr. 17,034. 00
a kiadás	„ 16370. 00

És így az 1875-ik évre lett volna feleslegül átvicendő „ 664. 00

Azonban a számadás tanusítása szerint:

bévéttetett	„ 17086. 00
kiadatott	„ 17979. 00

Mely szerint a valóságos kiadás az előirányzott 16370 ft. kiadást 1609 frittal és 59 krral multa feljül, és így a helyett, hogy az 1874-ik év végével 664 frt. felesleg maradt volna, 890 frt. és 60 kr. feljülkiadás tétetett.

A feljülkiadás onnan származott, mert az E. K. Tanács a költségvetés keretén kívüli kiadásokat volt kénytelen tenni, jelesen:

a) A Tordára beállított harmadik tanári állomás fizetésére főtanácsi végzés nyomán havanként 25 frt. lett volna a közpénztárból fordítandó, de mivel tordai iskolánk pénztára az építkezésekre tett kiadásai s különösen, mert eladások nyomán befolyjni kellő összegeket nem kapta meg, a harmadik tanári állomás fizetését egészen a közpénztárból kellett kiadni.

b) Ideiglenesen alkalmazott tanár Dr. Bartók Istvánnak az 187³/₄-ik isk. év utolsó felében tett buzgó fáradozásaiért 50 frt. csekély tiszteletdíjt adni méltányosnak tartotta az E. K. Tanács.

c) A természet és vegytani muzeum számára rendelt alap kamatából csak 201 frt. 90 kr. folyt be, ellenben felszerelésre és eszközök vásárlására kiadatott 573 frt, tehát 324 frt. 41 kr. a közpénztár terhére esett.

d.) A Farkas Sándor alapkiadásai fedezésére a közpénztárból 14 frt. 49 kr. fordítottatott.

e) Kelemen Bénéiamin afia által a Londonba menő ifju úti-költségei fedezésére tett alaphól 94 frt 66 kr. folyt bé, kiadatott pedig 201 frt. 90 kr., a közpénztár terhére esett 104 frt 24 kr.

f) A Kereszturra vizsgára küldött biztosok 36 frt 40 kr. fuvarpénze.

Ezen kiadások nagyobb része az ámerikai hitrokonaink által a Channing és Pristley tanári állomás költségeire küldött 1840 ft. 56 krból fedeztettek.

Az elősorolt rendkívüli kiadások egy részét azonban csak rendkívüli kiadásnak tekinthetjük, melyet az illető alapok a közpénztárnak megtéríteni kötelesek.

2.) A segélyalap összes bevétel	.	.	721 f. 12 kr.
kiadása	.	.	586 " 72 "
a tőke gyarapodás	.	.	134 " 40 "

3.) A kórodai alapnak alapítványi kamatok és az ápoltak által történt megtérítésekből volt bévétele	201 " 61 "
kiadása	118 " 90 "
maradék	82 " 71 "

Az ifjuság által betegápolási czélokra gyütött tőkéből semmi sem használtatott fel.

4.) A közpénztárban kezelt, az egyes ekkleziákat és belső embereket illető alapok megállított módon kezeltettek és rendelkezésük céljaira fordítottak.

Különböen megnyugvással jelentheti az E. K. tanács, miszerint a múlt év az országos kedvezőtlen pénzügyi viszonyok mellett sem volt reánk néze hátrányos. Az 1874-ik év folytatában, a közpénztárba 14,023 frt. 76 kr. tőke fizettetvén bé, a Mlgs E. Főtanács korábbi határozata nyomán végrehajtott építkezés a közpénztár súlyos megterhelhetése nélkül lehetségessé vált. A befolyt tőkék mellé ugyanis a közpénztárunkban kezelt különféle alapokból 16,982 frtnak 6°/_o-ra történt kölcsönvételével az építkezés költségeit fedezni lehetett. És így a Mlgs E. K. Tanács határozatához képest áll az új szép épület, mely a mellett, hogy templomunk, iskolánk és püspöki lakunk szomszédságában egyházközségünk külső tekintélye emelésére is szolgál, a közohajtáshoz képest két tanárunk abban tisztességes elhelyezést nyert, egy nőtelen tanár és pap afa méltányos díjért abban lakik; a bolthelyiségek szállásokkal kapcsolatosan bérendezett alsó részt még nem lehetett véglegesen egészen bérbe adni, reméljük azonban, hogy az utcának közel békövetkezendő rendezése és a járda megkészülése után azok a helyiségek keresettebbekké válnak.

Az építésre vállalkozóval történt peres kérdések eldőltségig a végelszámolás az építés költségeire nézve még nem történhetett meg, reméli és hiszi azonban az E. K. Tanács, hogy Isten segédelmével az épület bérjövödelme a beléfectetett tőkének kamatját már a jövő évben fedezni fogja.

5. Az elkülönített Augustinovics-alap állása a pénztári kimutatásból látható. Ez alapunkat illetőleg az a kedvező körülmény történt, hogy egy darab 1000 frt. értékű záloglevél, egy ugyanannyi értékű szőlődéma kötvény kisorsoltatván, ez alap némi nyereményben részesült.

6. Az administratori kezelés alatti Augustinovics-alap jelenleg áll folyó pénzben 2788 frt. 22 kr. 3100 frt. névértékű érték-papirokból.

Az administratori kezen álló alap terhére múlt 1874-ik évi nov. 12-én nyilvános árverés útján megvásárolta az E. K. Tanács Ladomoson a gr. Bethlen Gábor-féle jószágot. Ezen jószág megvásárlását igen sok nyomós okokból látta az E. K. Tanács szükségesnek megtenni, részint azért, mert az egészben és egyes részei-

ben mindenütt hasonfele régi oda való jószágunknak, s ez által kiégészítettvén, eddigi birtokunk, ez által annak értéke is gyarapodott, részint azért, mert tanácsosnak tartotta a pénzben levő vagyon egy részét biztos fekvő birtokba helyezettetni, hol az a mellett, hogy biztosítva van, a köztapasztalat szerint folytonosan gyarapszik, mindegyre drágulván a földbirtok.

A vételár lefizetésére szükséges készpénzt az által teremtetten elé az E. K. tanács, hogy az elkülönített Augustinovic-alapból, meg más alapokból vette fel kölcsönképen az administratori alap terhére.

A birtokot az illető törvényszék a maga rendén átruházta hitközségünkre.

S az administratio a mostan vásárolt birtokrészt azonnal kiadta haszonbérbe a régebbi jószág haszonbérelőjének Timár Károly urnak 1600 frt. évi haszonbérért.

A haszonbér-összeg, ha a vételárhoz hozzáteszszük az átruházási illetéket is, mintegy 80 frt hijján hajtja bé a befektetett és még fektetendő tőke 6°/₁₀₀-os kamatját; de a haszonbérlethez kötött bérházásoknak, ugymint egy szőlőhegy beültetése, a rétek körüli több száz öl sáncz megásása, egy hegyoldal befásítása s más építkezések megtételét beszámítva, ugy kell néznünk, hogy a kellő kamat már mostan megjön, s mivel ezek a birtok értékét tetemesen fogják emelni, teljes biztossággal lehet állítani, hogy az öt évre szóló bérleti tartam lejártával, mikor az egygyé vált két darab jószágot együtt fogjuk haszonbérbe adni, a vételár 6°/₁₀₀-os kamatánál magasabb árban fogjuk kiadni.

7. A segélyező Koncz-alapok állása:

A kolozsvári Koncz-alap áll folyó pénzben 10,827 frtból, értékpapirokban 7350 frtból, kamataiból havanként 60 frt osztatik ki szegény tanulók között 5 és 2 frt. 50 kr. részletekben	18,177 f. — kr.	} 32,410 f. 39 kr.
A tordai Koncz-alap áll: folyó pénzben: 4107 frt. 40 kr., értékpapirokban 4450 frt.	8557 f. 40 kr.	
A toroczkói Koncz-alapban van folyó pénzben 1522 frt. 99 kr., értékpapirban 1000 frt.	2522 f. 99 kr.	
A kereszturi Koncz-alapban van folyó pénzben 3003 frt. értékpapirban 150 frt.	3153 f. — kr.	

A tordai, toroczkói, kereszturi alapok kamathalmozás utján gyarapíttatnak. A kolozsvári Koncz-alap kamatainak ki nem osztott része a tőkéhez csatoltatik.

Nem említve ámérikai hitrokonunk Richmond Anna alapítványát a múlt évben adakoztak:

Gernyeszegen elhalt Nagy Ferencz hitrokonunk szerény vagyona $\frac{3}{4}$ részét, melynek megkaphatására az E. K. Tanács a szükséges intézkedéseket megtette.

Tanári nyugdíj-alap létesítésére adakoztak: néhai Mikó Lőrincz kedves emlékü afa örökösei 40 frtot, főmérnök Székely János 100 frtot, együtt 140 frtot.

Mártonffy Gergelyné boldog emlékü jóttevőnk meghalálózván, az E. K. Tanács megtette a szükséges lépéseket, hogy a néhai által kolozsvári és kereszturi iskoláink szegény tanulóinak segedelmezésére tett 6000 frt és 3000, együtt 9000 frt hagyományokat nevezett iskoláink számára megkapjuk.

Jelenteni siet továbbá az E. K. Tanács, miszerint a Mlgs E. Főtanács azon határozatának, hogy egyházközségünk segedelmezésére még eddig nem járult hitbeli afiai arra felhivassanak, a végrehajtására az időt alkalmasnak és eljöttnek tekintvén, aláírási kötvényeket és felszólításokat nyomtatott, és ezeknek az illetőkhöz leendő juttatásáról intézkedett.

A fennebbiekkal kapcsolatban itt adjuk jun. 20 s következő napjain Kolozsvártt tartott egyh. főtanácsunk főbb mozzanatait:

A szép számmal megjelent egyházi és világi tagok özsze-gyülvén, a gyűlést egyh. főjegyző t. Pap Mózes mint püspöki helyettes nyitotta meg s melegen emlékeztvén a nagy csapásról, mely egyházközségünket néhai püspök Kriza János halálában érte, idvezli a főtanács tagjait, s felkéri egyetértésre s buzgó munkálkodásra. A gyűlés a néhai kedves emlékü püspök halálának hivatalos jelentésére a maga élénk fájalmát, mély részvétét és sajnálatát jegyzőkönyvileg kifejezte valamint az elhunyt, ugy gyászoló családja irányában. A tárgyalások főgondnok, volt kir. tábl. ítélőmester, Gálfalvi Imre és püspöki helyettes Pap Mózes afiai elnökök alatt megkezdődtek. Jelentékenyebb ügyek voltak

1. A zsinat tartása, melyben püspök választás is fog történni, a megállított szervezet nyomán, 1876-ra tüzetett ki, helyéül a Sepsimiklósvár egyházi kör, felhatalmaztatván az E. K. Tanács, hogy az illető körök meghallgatásával, a zsinat tartására az ekklézsiát, valamint annak napját állítsa meg.

2. Vallásunk első hitszónoka és püspöke Dávid Ferencz halálának 1879-ben háromszázados napja levén, a főtanács megbizta Jakab Elek afiát, hogy írja meg Dávid Ferencz életiratát, írói tiszteltetdíjúl 400 forintot ajánlván, oly módon, hogy a megirandó mű egyházközségünk sajátja leend, s arról és annak kiadásáról saját szám-lájára az E. K. Tanács fog intézkedni.

3. Jakab Elek és Gyergyai Árpád afiai jelentéséből nagy örömmel értesült az E. Főtanács a szives jó indulatról, érdek-közösség mély érzetéről, melyet angliai hitrokoinink megalakulások f. évben tartott ötvenedik emlékünnepeu a mi képviselőinknek új-ból kifejezni, s a melyről általok egyházközségünket újból biztosítani sziveskedtek.

4. A kövendi ekklézsia saját erején jókora tőkét teremtvén, az E. Főtanács megengedte, hogy az a kepe megváltására fordítassék, és így azon ekklézsiában a személyes kepefizetés megszűnt.

5. Esperes Koronka Antal afia kezdeményezése nyomán felelevenítették és érvényben levőknek ismertettek némely canonok, melyek az ekklézsiáknak vagy egyes tagoknak a belső emberek, vagy ezeknek egymás ellen emelhető panaszai alkalmával követtendő eljárást szabályozzák. Ez intézkedések megállításában az E. Főtanácsot azon elv vezette, hogy a közigazgatási úton elintézendő koresetek eseteiben az esperesi hivatalnak, illetőleg az egyház-köri közgyűlésnek hatásköre és első bírósági illetősége fentartassék.

6. Falusi népiskoláinkban az országos törvény szabványai szerint május utolsó felében tartatván a közvizsgák, és a vizsgákról szóló jelentéseket a köri közgyűlések juniusban tárgyalván, ezen iskoláink állapotáról a tanács nem értesülhetett, megbizta azért az E. K. Tanácsot, hogy a felérkezett jelentéseket vizsgálja meg, s azok alapján készítse el a szokott módon ezen iskoláink állapotának hű képét feltüntető kimutatást, s terjeszsze a legközelebről tartandó főtanács eleibe.

A felsőbb tanintézetekről szóló felterjesztett jelentésekből megnyugvással látta az E. Főtanács, hogy ezen intézeteinkben a tanítás mindenütt jó módon folyt.

7. Amerikai hitrokonunk Richmond Anna, kolozsvári iskolánk melletti egy tanári állomás felállítására 5000 dollárt ajánlott oly módon, hogy míg abból telik, évenként 500 dollár fordítassék egy beállítandó tanár fizetésére. Az érdekeltségnek és áldozatkésztségnek e nyilatkozatát kolozsvári iskolánk és ez által tanügyünk érdekében köszönettel fogadván, az e. főtanács a legszivesebb készséggel iparkodott azt a tisztelt alapítónő kívánságához képest felhasználni. Azon tartamra, míg ez alapítvány tart, egy rendes tanári állomás felállítását kimondotta, kötelességének ismervén oda munkálni, hogy ez állomás állandósíttassék. A megválasztandó tanárnak főszakmája leend a fűvészetnek és állattannak tanítása.

8. Ulár Pált — két évi segéd-tanársága folytán tanusított minősültsége és buzgalma által szerzett érdemeinek teljes méltánylása mellett — rendes tanárrá nevezte ki az E. Főtanács.

9. Az 1876. évre szóló költségvetés megállítatott.

10. A pénztár állásáról beterjesztett kimutatásból látván az E. Főtanács, hogy azon magános adakozók, kik az 1856. és 1857. évben tőkék biztosítása által kötelezték magukat közpénztárunkon segíteni, kötelezett tőkék kamatait tisztességes felhívás után sem fizetik többen, megrendelte az E. K. Tanácsnak, hogy azok ellen, kik huzamos idő óta nem fizették az illető kamatokat, szigorubb módokat, illetőleg beperlést is használatba véve, a feles hátrálék-kamatok kifizettetését eszközölje.

11. Kolozsvártt a mult évben végrehajtott egy háznak felépítését, valamint Ladamoson egy jószágnak megvásárlását megnyugvasul vette tudomásul az E. Főtanács.

12. Az elhalálozott tanárok és püspök özvegyein és árváin leendő némi segítségül meghatározatott, hogy a meghalálozandó püspök és tanár özvegye egy évig a természetben kapott szállás vagy szálláspénz élvezetében marad, s elhalt férje fizetésének felét egy évig kapja. Hogy ez a teher ne nehezedjék a közpénztárra, a munkamegosztás és költsönös segítés elvén meghatározatott, hogy halálozás esetén a tanár-társak díj nélkül kötelesek egy évig elhalt társuk teendőit magok közt felosztva hordozni, ha pedig a tanári vagy püspöki állomás bétöltetik, a megválasztandó egy évig köteles félfizetésért szolgálni.

13. Indítványozta az E. K. Tanács, hogy a befolyó tőkék egy részét lehessen költsönképen biztosítás mellett kiadni; a Főtanács megmaradott azon korábbi határozata mellett, hogy a befolyó tőkék értékpapirokba helyeztessenek.

14. Az E. K. Tanács tervezetet terjesztett bé egy általános nyug- és segély-intézet felállítására, mely egyenlő kötelezettséggel és egyenlő jogokkal kiterjedjen minden belső emberre, a melyenek püspök, papok, tanárok és tanítók. A nyug- és segélyalap elállítására befolyának az illető belső emberek és az ekkleziák évi részletfizetéseikkel; erre fordíttatnának még a keresztelési és házassulási esetek alkamával fizetendő csekély illetőségek és kegyes adományok. Ez utóbbi czímen ajánlott Berde Mózes és Molnár Sándor külön-külön 100 frtot. A Főtanács azon reményben, hogy a jelzett források megnyiltával 15 év alatt 40,000 frt. tőkét teremthet, a javaslatot egészben elfogadja és felhatalmazza az E. K. Tanácsot, hogy az egyházkörök vélekedésének meghallgatása után a tőke alapítására megjelelt forrásokat még az 1876. év kezdetével nyissa meg, hogy az alap előállítása haladék nélkül megkezdődjék.

15. A következő választások történtek: a Richmond Anna tanári állomásra Hajós Béla; Székely-Kereszturra néhai Marosi Gergely helyébe Gombos Sámuel; igazgatóknak Kolozsvárra Benzédi Gergely, Sz. Kereszturra László József.

K. A.